

Technologie využívající laser

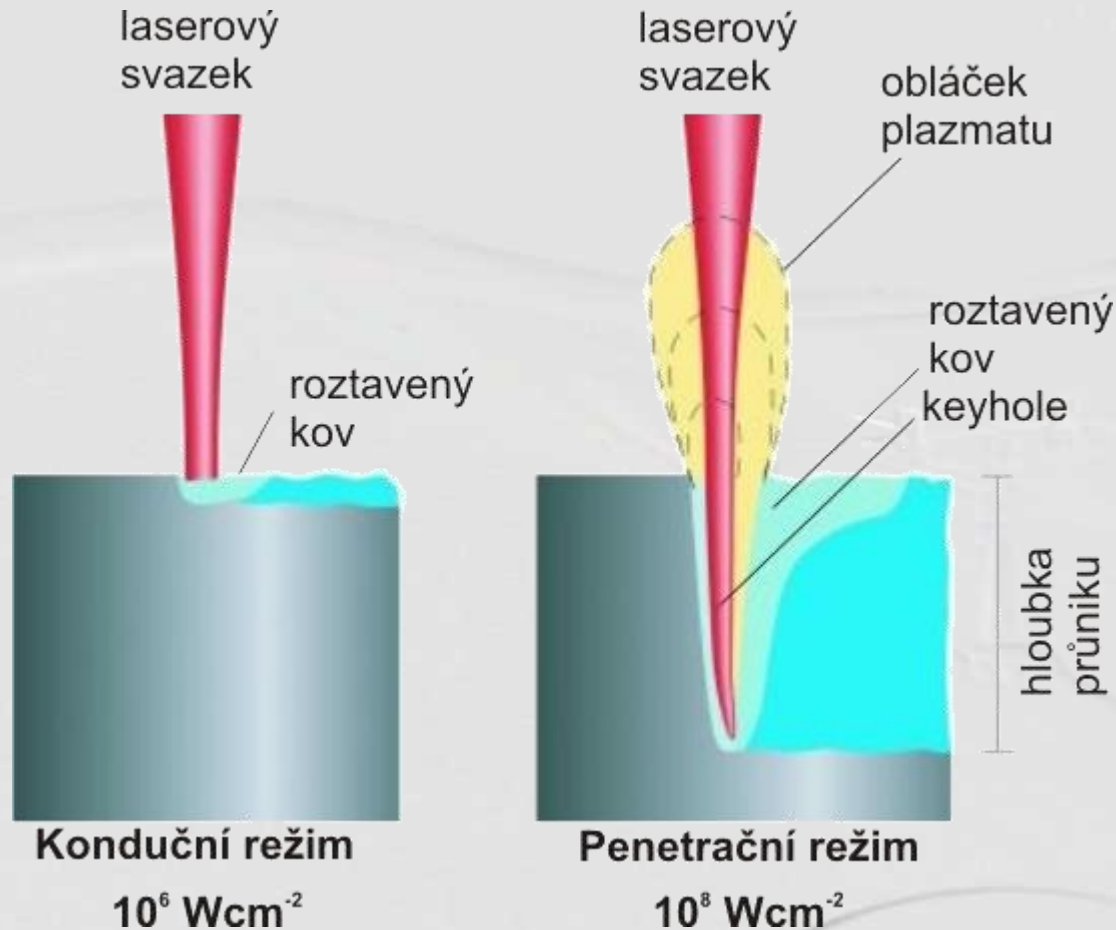
RNDr. Libor Mrňa, Ph.D.

- dělení materiálů
- svařování laserem
- povrchové kalení, naplavování, gravírování
- mikrotechnologie

Srovnání metod

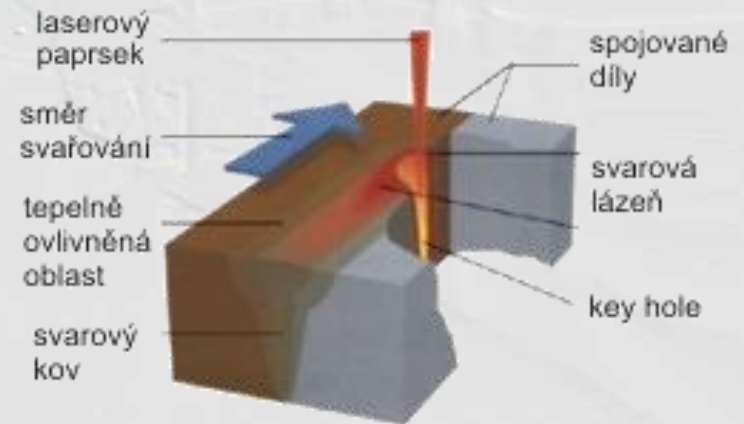
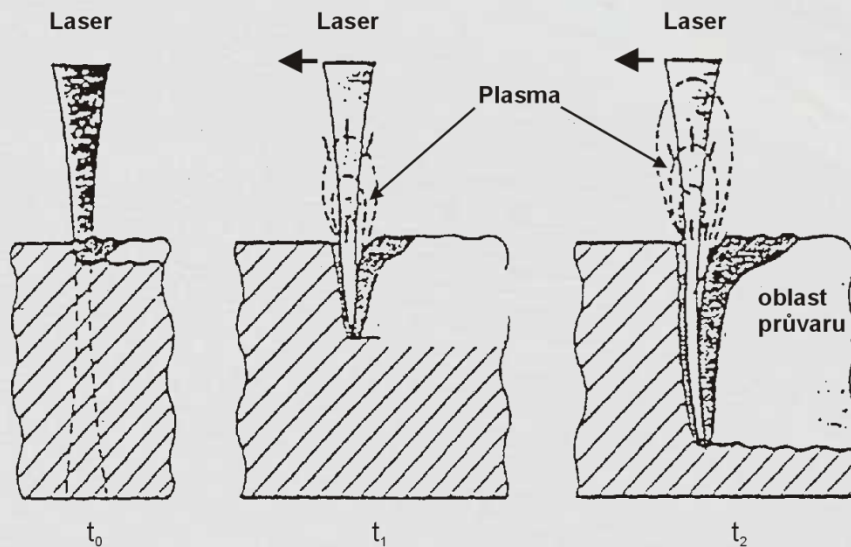
Metoda	Hustota energie [W/cm²]	Hloubka průvaru [mm]	šířka/hloubka svaru	Svařovací rychlost [m/min]
Laser	$10^7 - 10^9$	10	0.1 – 0,5	10 m/min
Plamen	10^3	3	3	0.01
El.oblouk	10^4	4	2	0,5 - 3
Plasma	10^6	6	1	0,5 - 5
El. paprsek	10^8	50	0,03	0,5 - 5

Dva režimy účinku laserového svazku na materiál

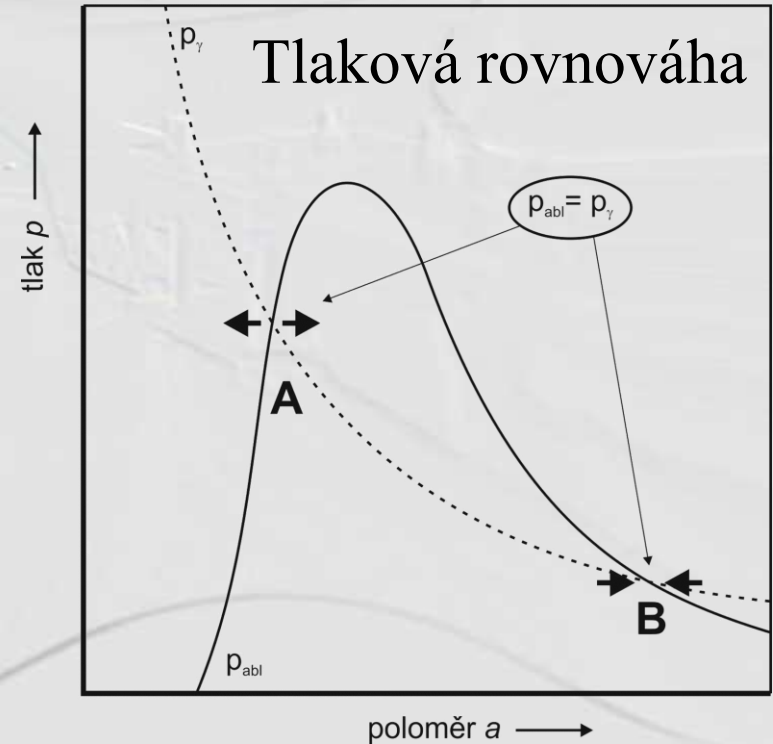
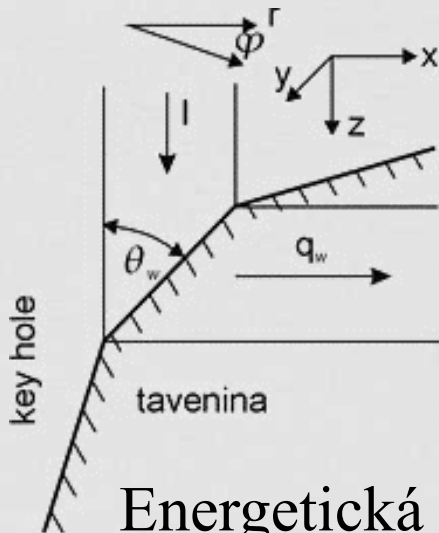
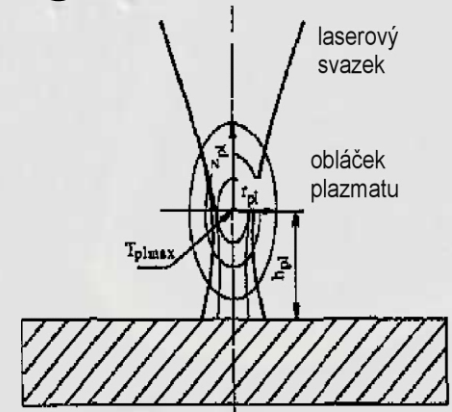
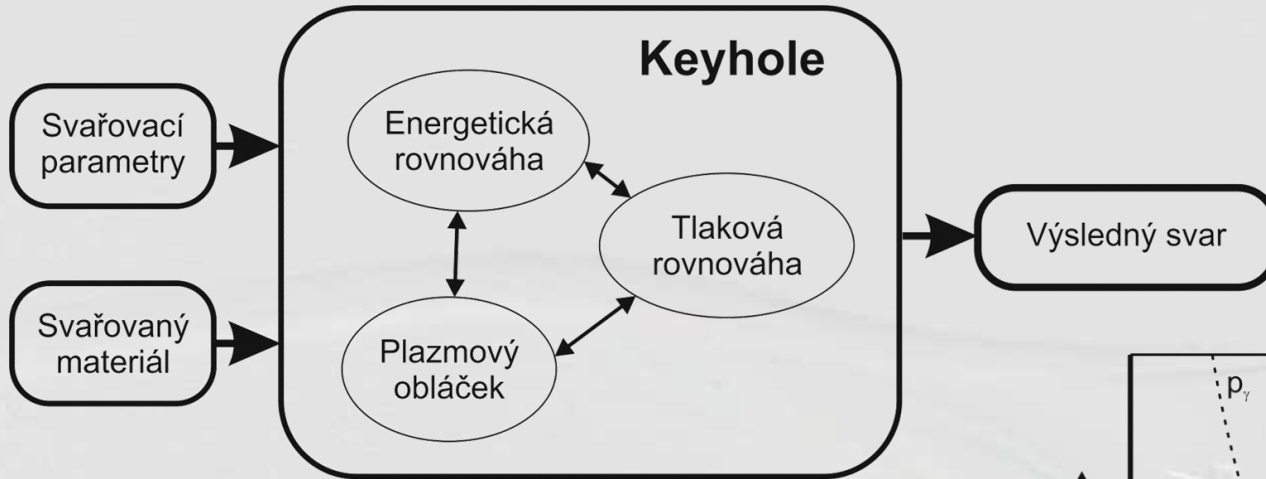

Svařování laserem – princip metody

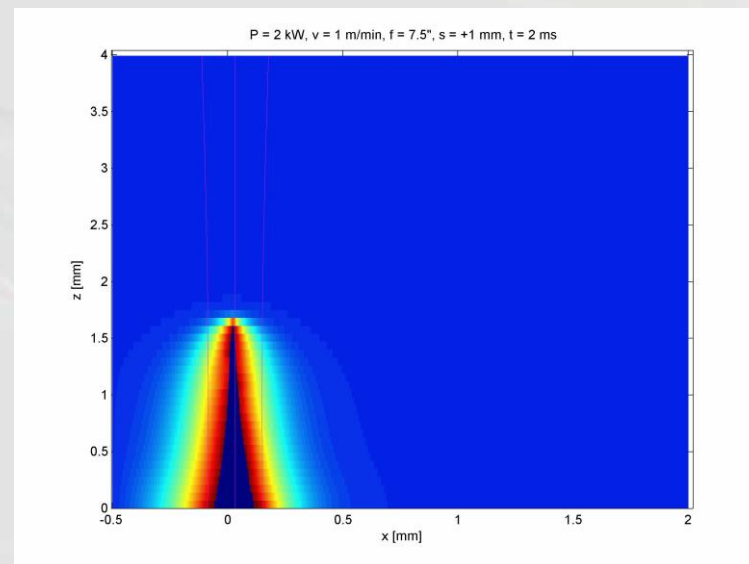
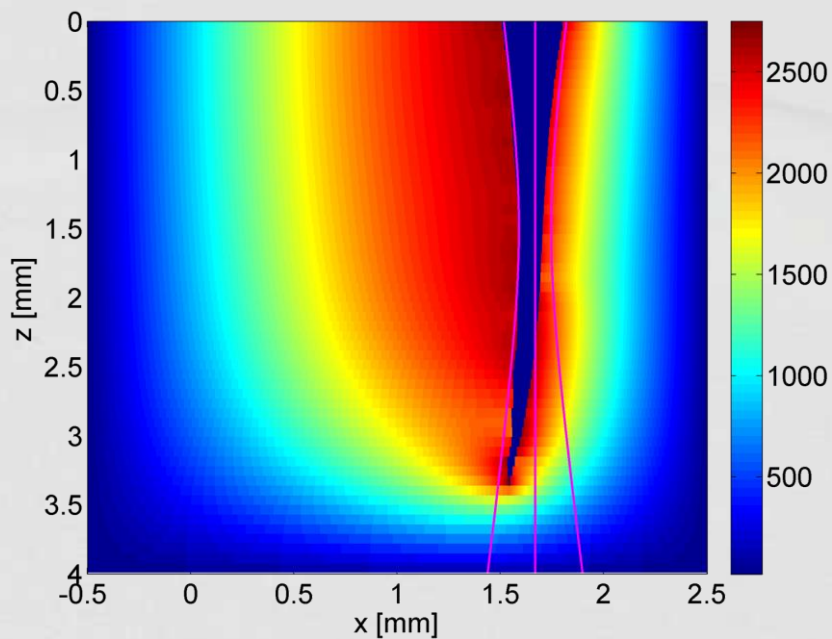
Rovnoběžný paprsek z laseru se zaostří pomocí vhodné optiky do bodu – ohniska, kde vlivem vysoké koncentrace energie je rychlost ohřevu o mnoho řádů vyšší než odvod tepla. Vzniká efekt tzv. „key hole“.

Rovnováha v keyhole

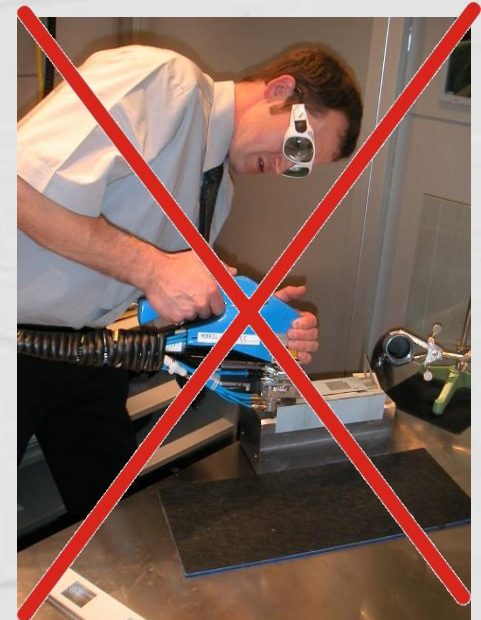
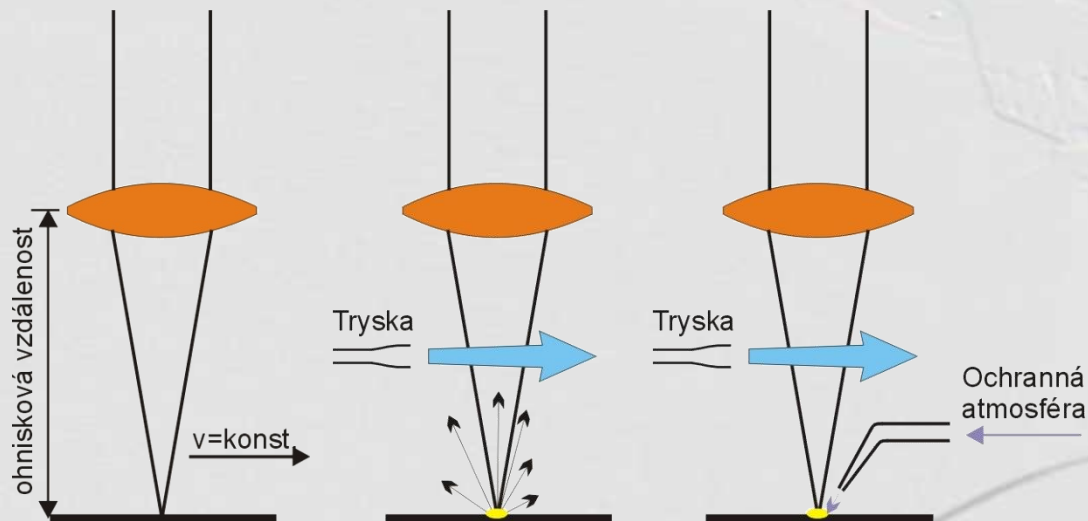

Simulace chování key hole

Svařování laserem – požadavky na proces

- kolmý dopad paprsku na povrch
- konstantní odstup
- konstantní posuvná rychlost
- ochrana optiky

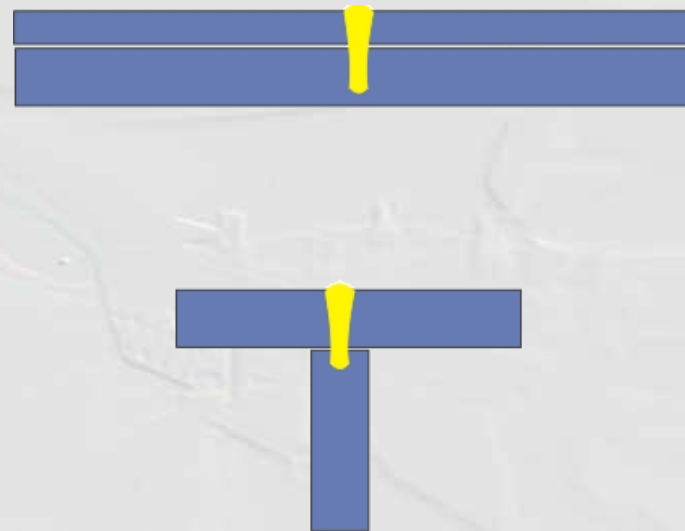

Typy laserových svarů

Natupo

Průvarový

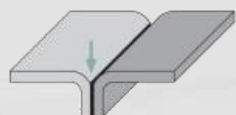

Svařuje se BEZ přídavného materiálu

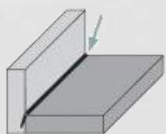
Další typy laserových svarů

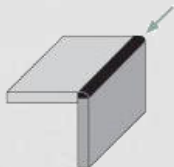
Natupo

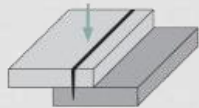
Lemový

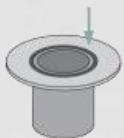
Koutový vnitřní

Koutový vnější

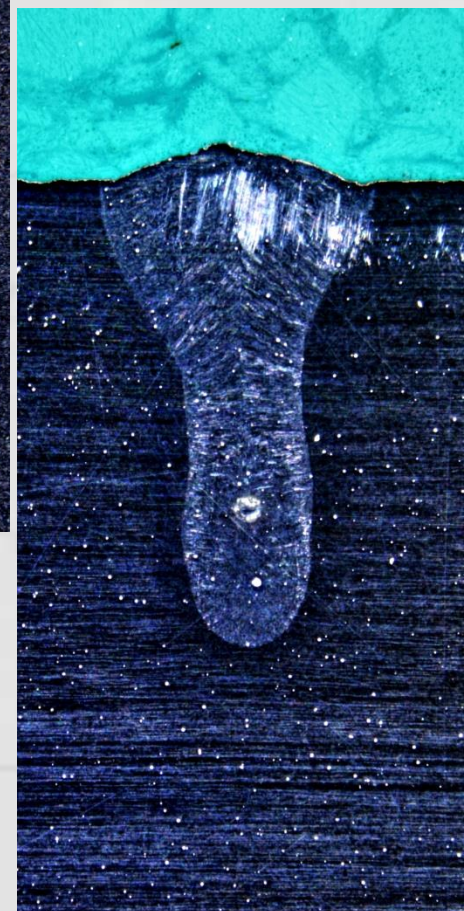
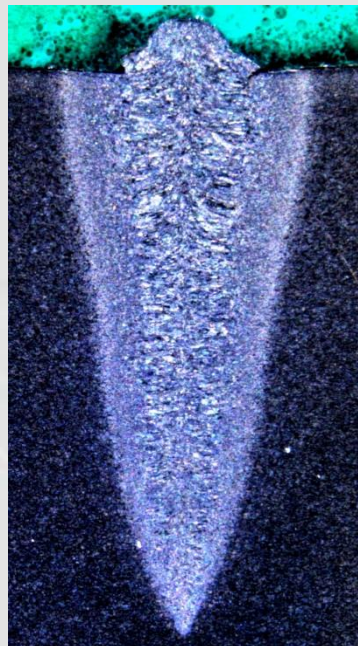
Přeplátováním

Axiální

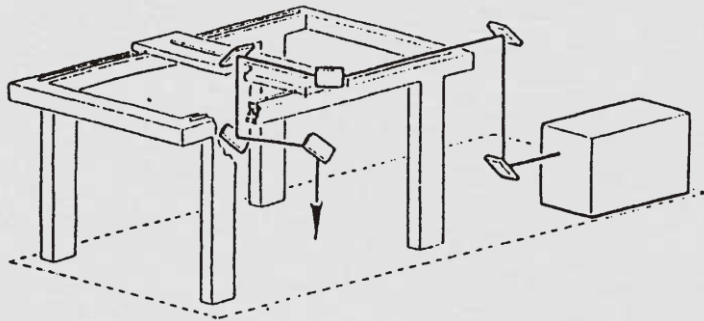
Radiální

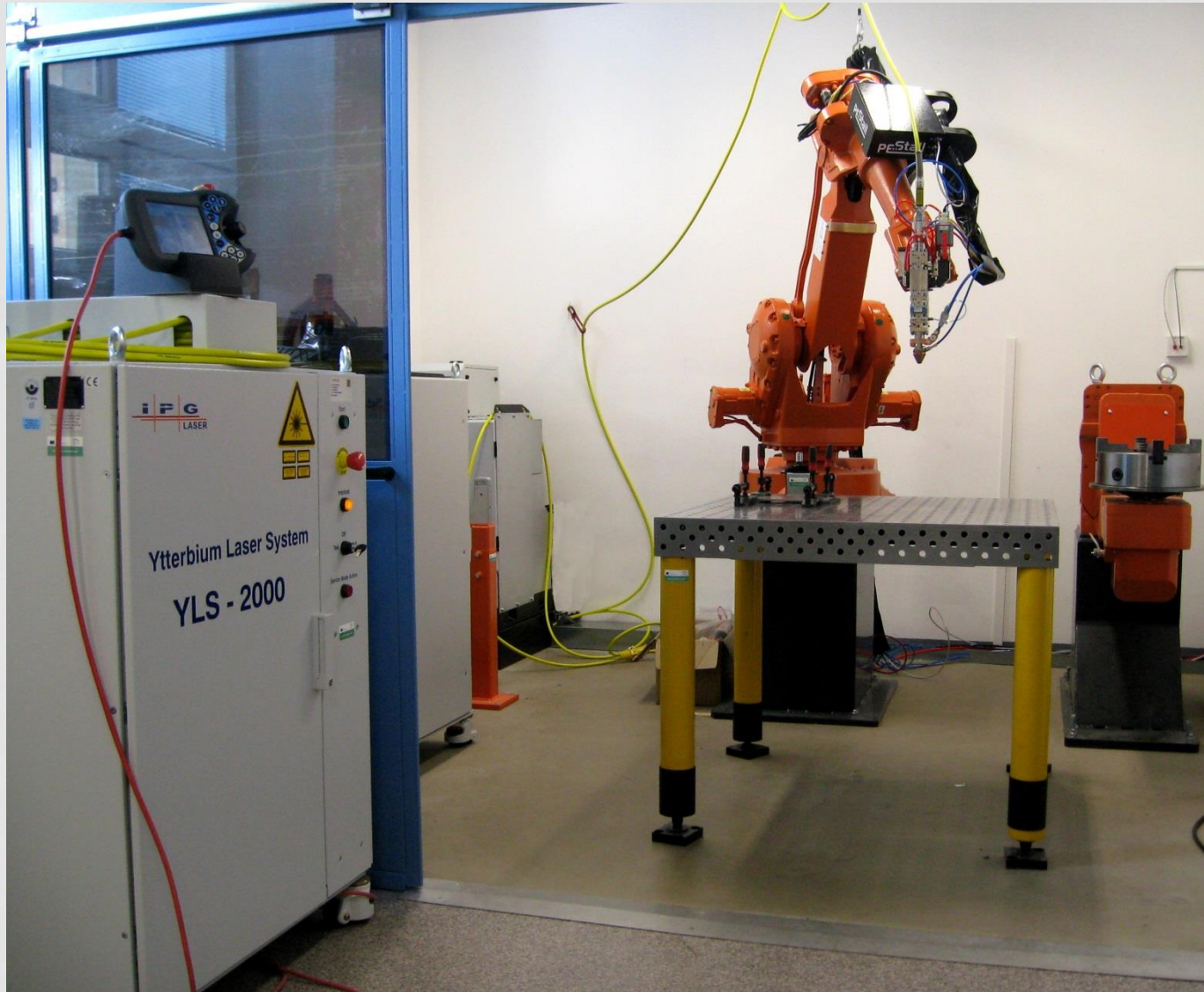
Svařování laserem - technika

Kartézské polohovací systémy

Jednotlivé osy jsou lineárně spojovány na sebe

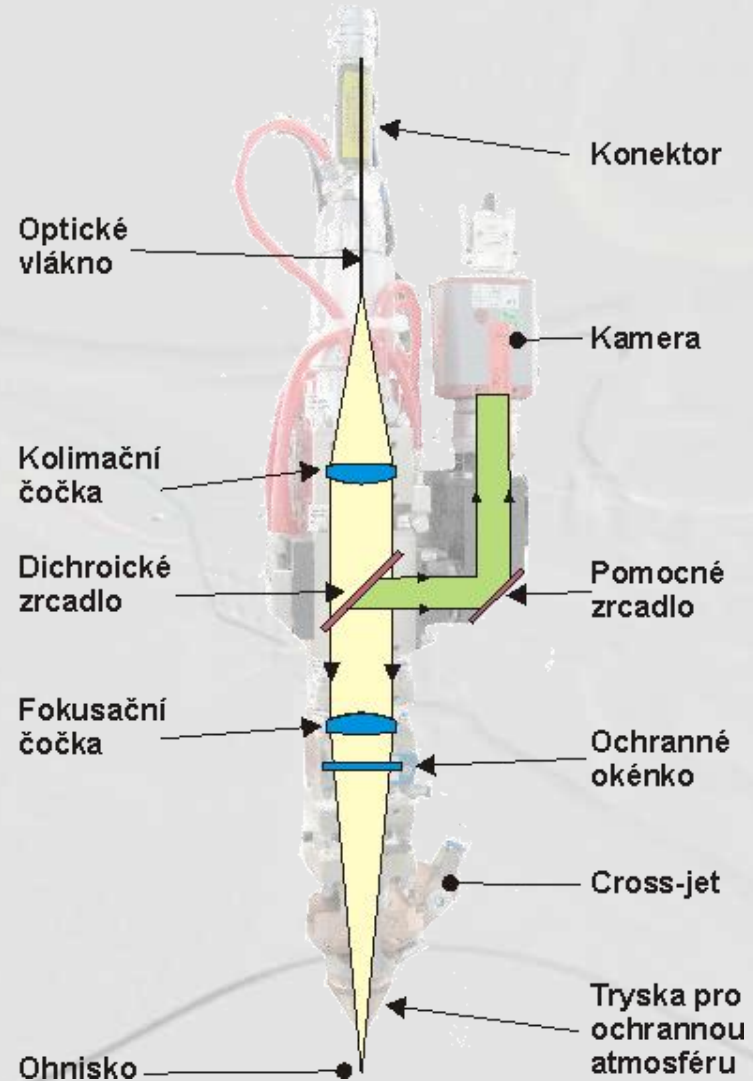
Svařovací pracoviště – robot

Svařování materiálů laserem

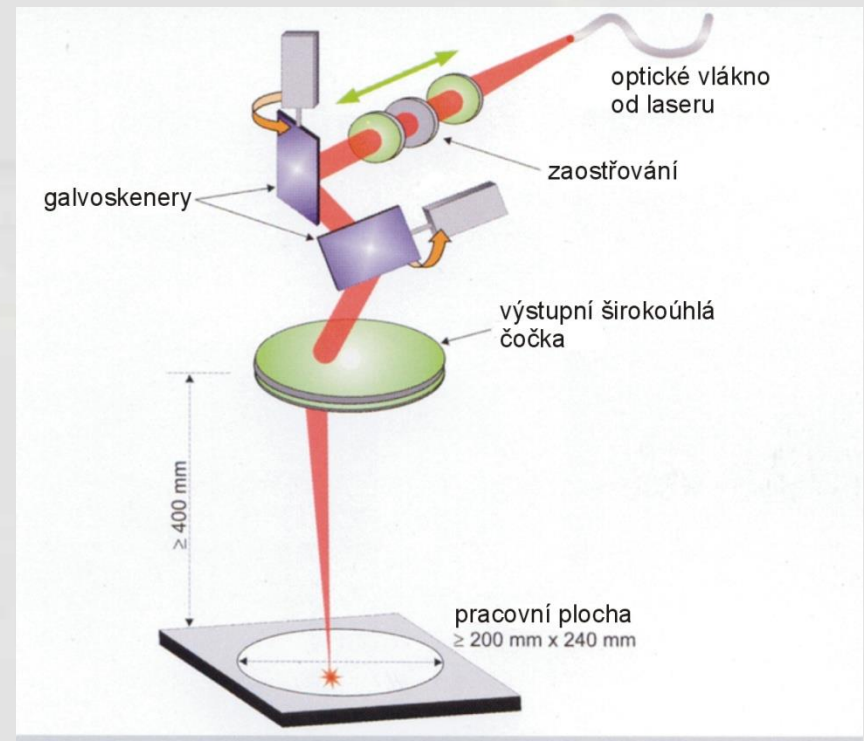
Svařovací hlava

- fokusace svazku
- ochrana optiky – cross jet
- přívod ochranné atmosféry

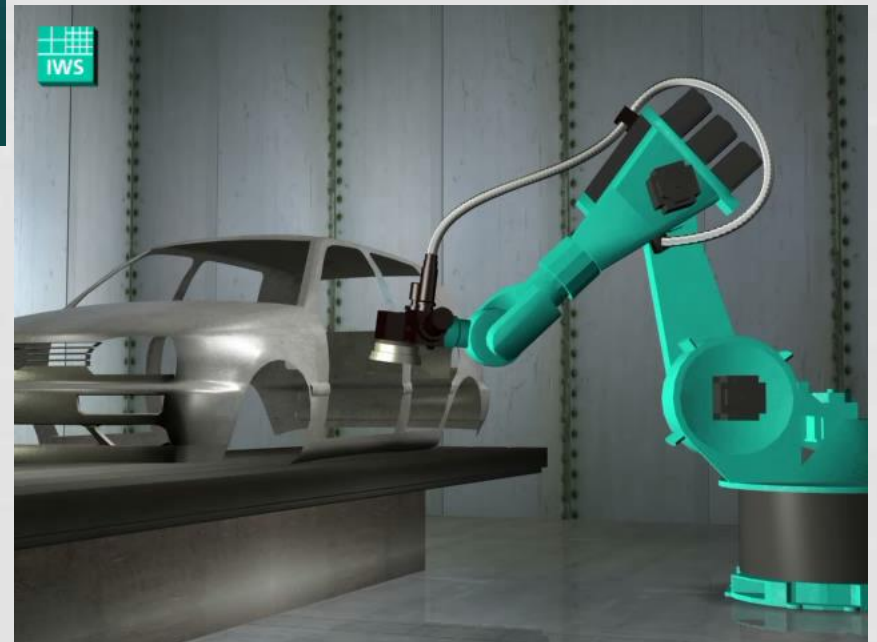
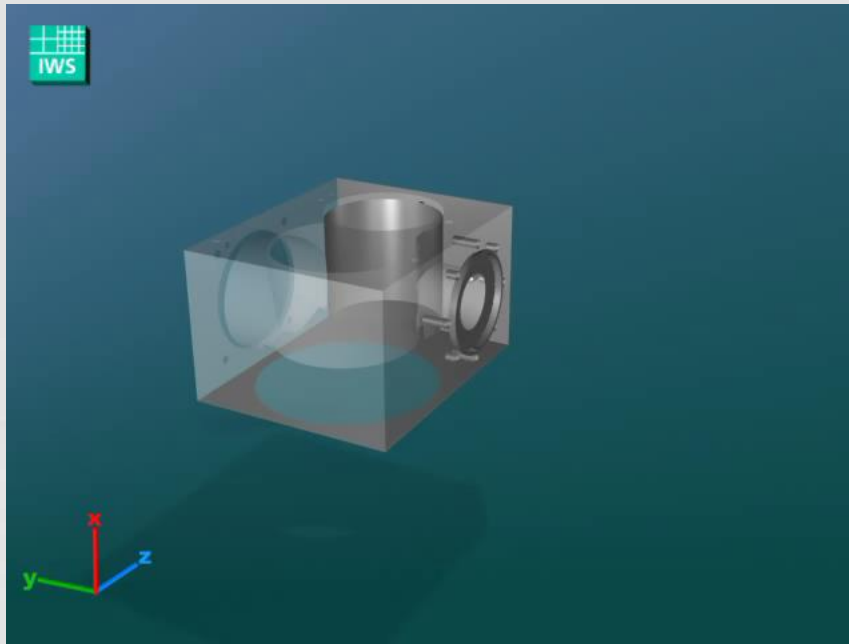

Svařování laserem - „Remote welding“

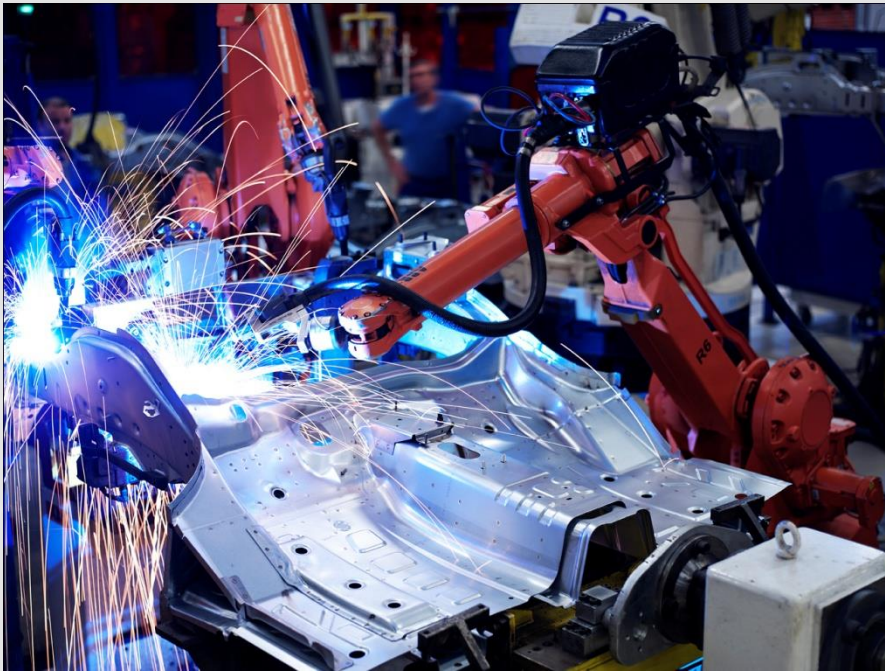
- bez svařovací hlavy
- bez ochranné atmosféry
- ohromná dynamika
- záleží jen na rychlosti zaostřování
- svařování průvarem
- jen na tenké plechy

Remote welding

Svařování laserem - příklady

Karoserie auta

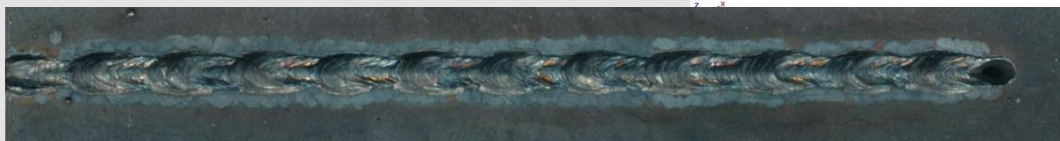
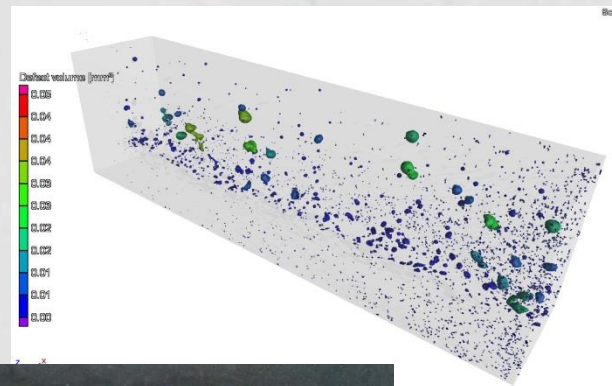
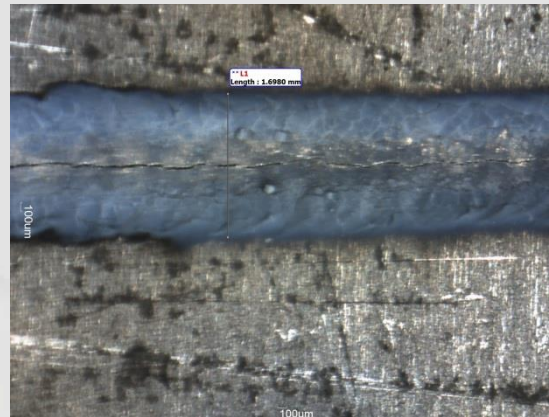
Tailored blanks

Svařování laserem

Svarové vady

- Podélná trhlina
- Pór, bublina
- Rovnoměrná pórovitost
- Shluk pórů, řádek pórů
- Studený spoj
- Neprovařený kořen,
- Nadměrně propadlý kořen
- Proláklý svar
- Humping
- Pitting

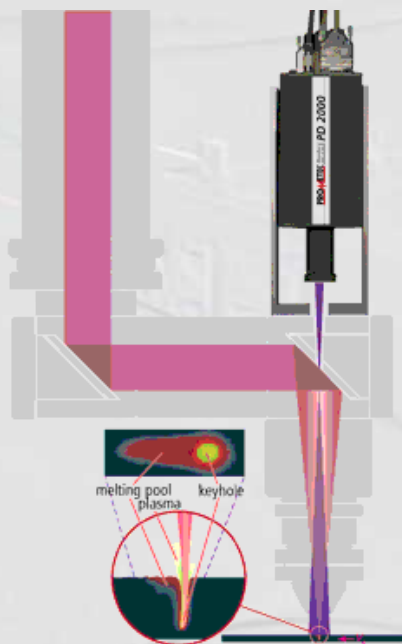
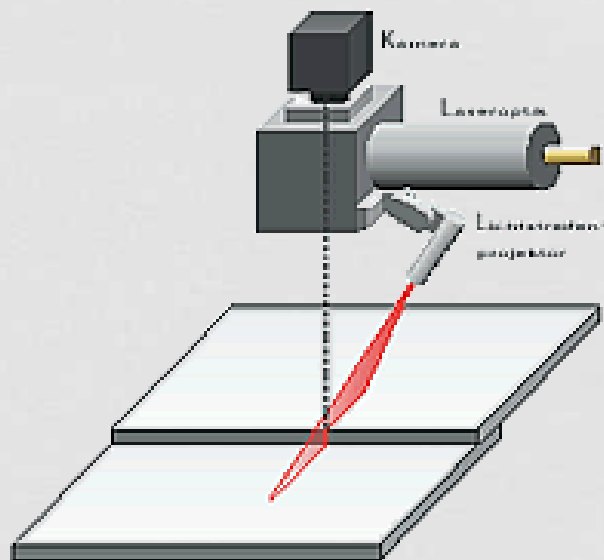

Legislativa

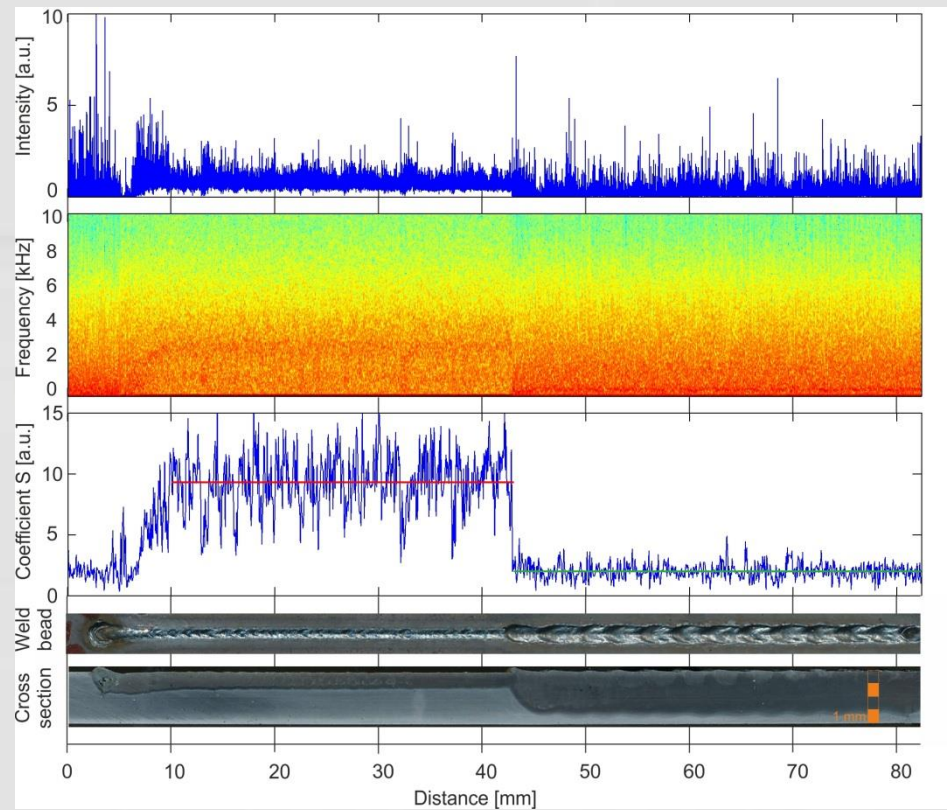
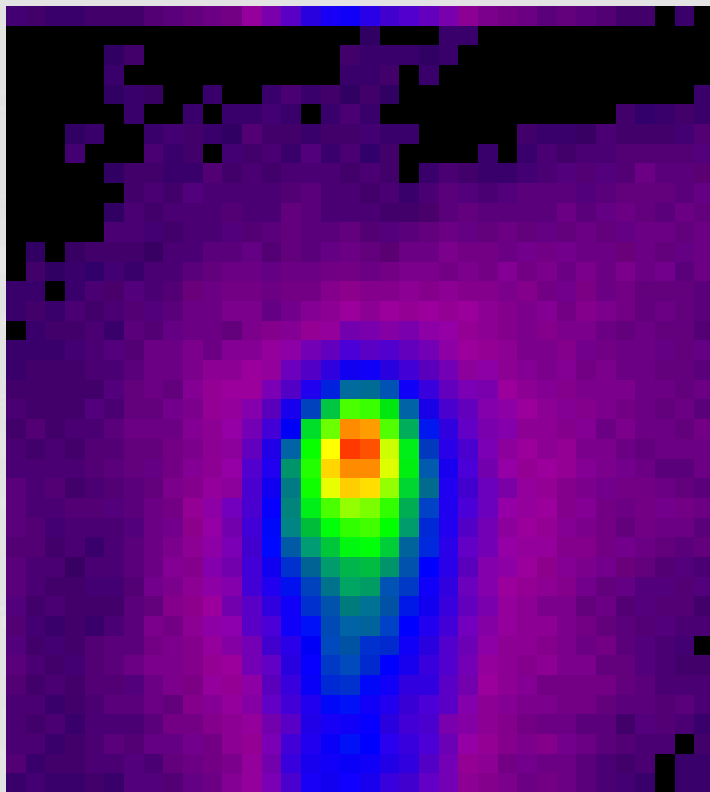
- ČSN EN 1011-6 Svařování – Doporučení pro svařování kovových materiálů – Část 6: Laserové svařování
- ČSN EN ISO 9956-11 Stanovení a schvalování postupů svařování kovových materiálů- Část 11: Stanovení postupu laserového svařování

Monitorovací systémy

Cílem je udržení svazku přesně v místě styku dílů zavedením korekce do CNC programu prostřednictvím systému monitorování polohy, nebo sledování vlastního svařovacího procesu a úpravou svařovacích parametrů zajistit rovnoměrnou kvalitu svaru.

Monitorovací systémy

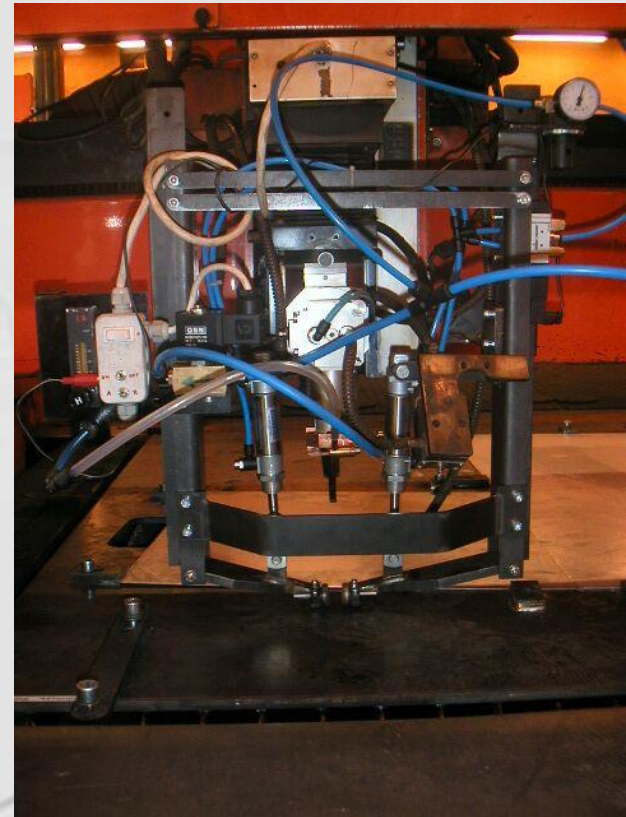

Přípravkování

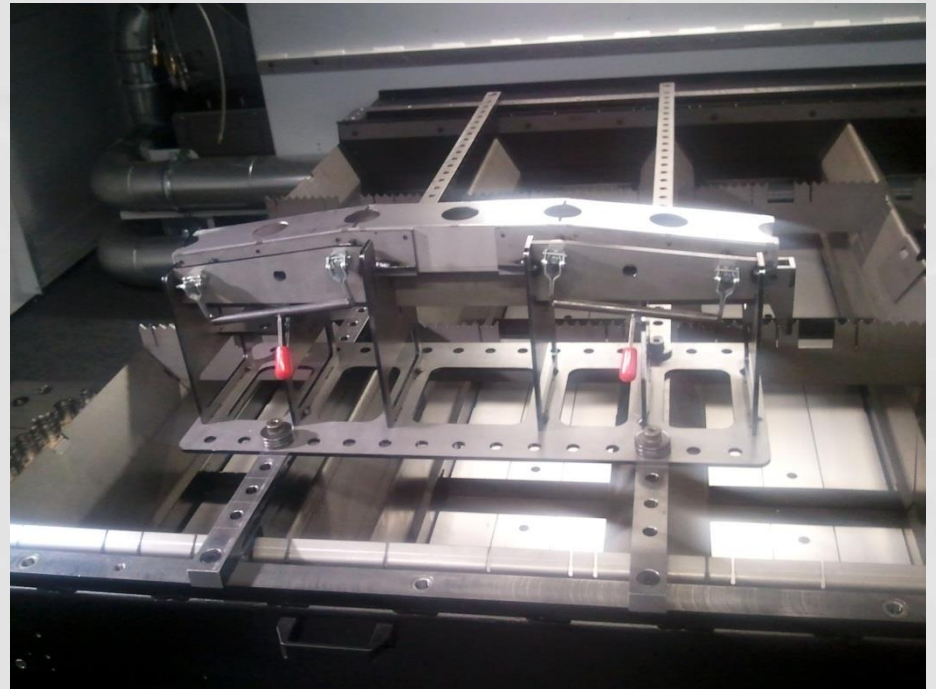
Úkol:

Řešení:

Přípravkování II

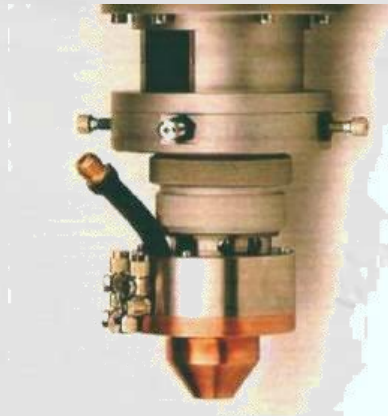
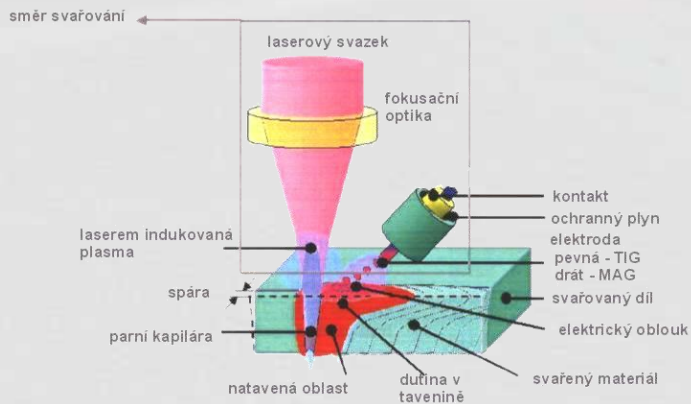

Charakteristika laserového svařování

- vysoká svařovací rychlost
- svár s vysokou štíhlostí
- malé vnesené teplo
- průvarové svary
- bez přídavného materiálu
- drahé zařízení
- složité přípravkování

Hybridní svařování (laser hybrid)

Jde o kombinace Laser / MAG nebo
Laser / TIG

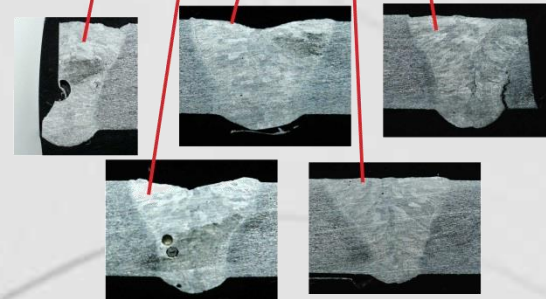
Laser hybrid - Fronius

Laser hybrid - ÚPT

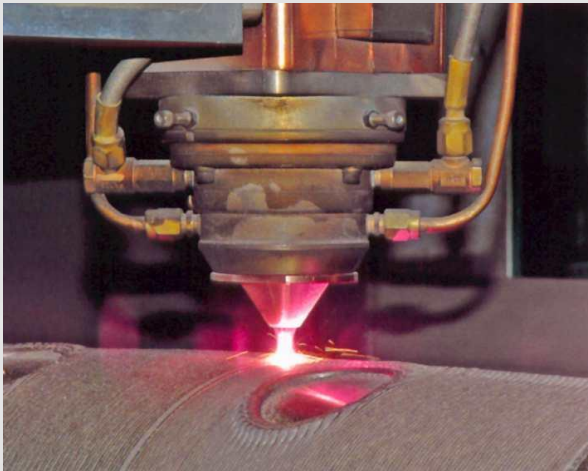

Dural 2 mm,
1800 W, 30 mm/sec, Ar 15 l/min

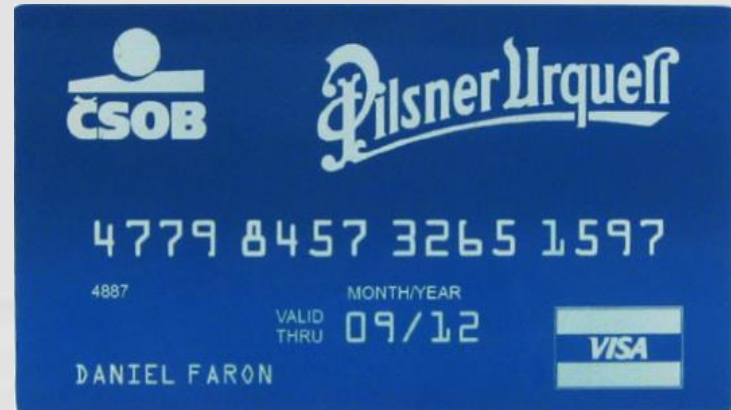

Další využití laseru

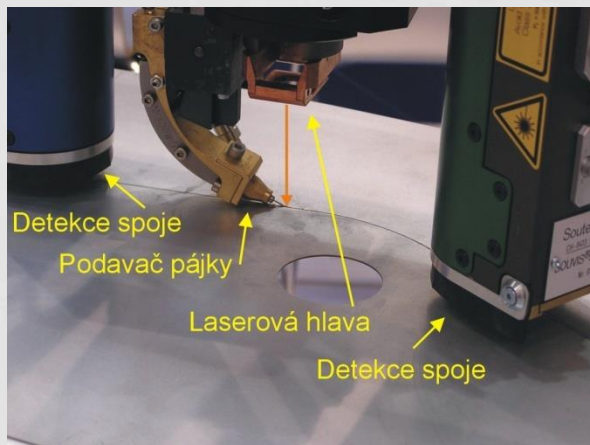
Povrchové zušlechťování

Gravírování

Pájení

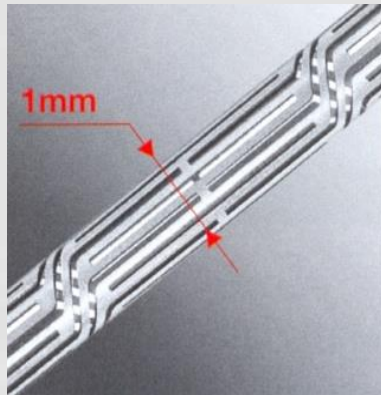
Intravolumární glyptika

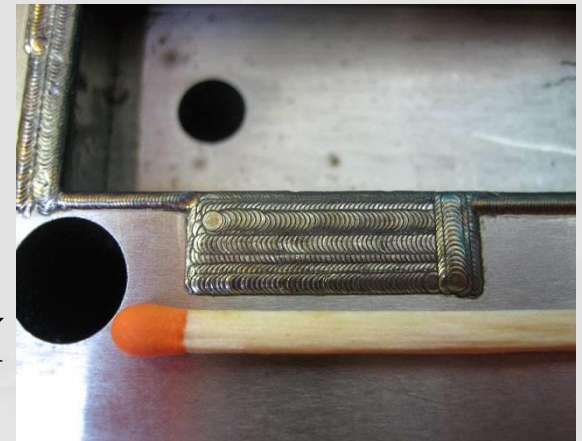
Laserové gravírování

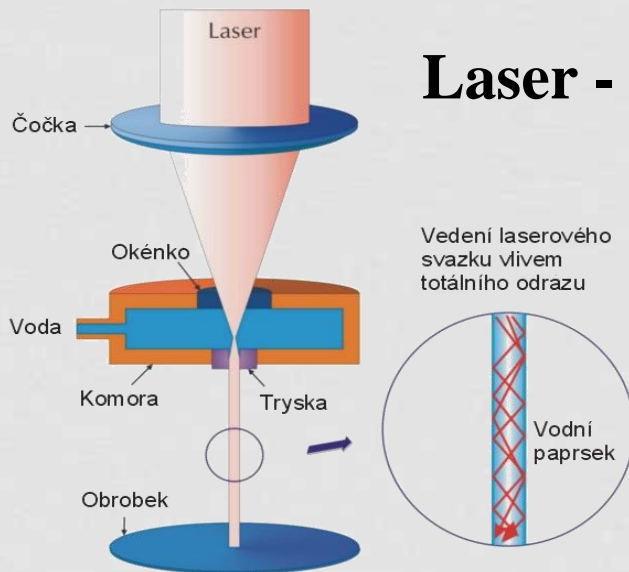
Laserové mikrotechnologie

Mikrořezání

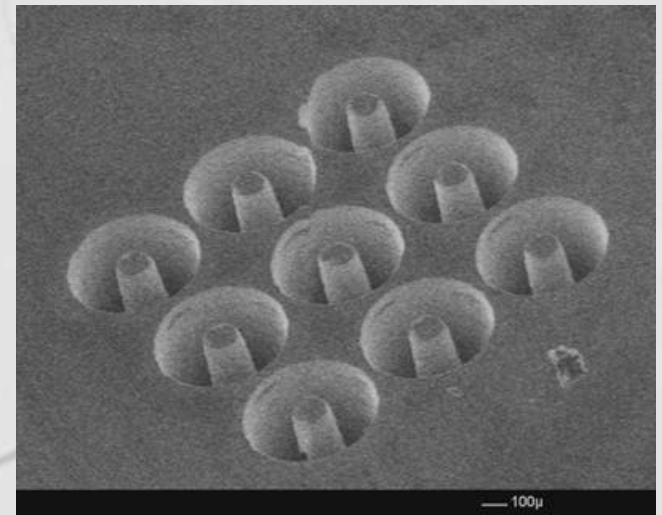

Mikronavařování

Laser - Microjet

Strukturování

Laserové mikronavařování

Laserové mikrotechnologie využití pikosekundových laserů

Rychlost předávání energie

- foton – elektron: 10 fs
- elektron – elektron: 100 fs
- elektron – mřížka: 10 ps
- pohyb v mřížce: rychlost zvuku

Závěr

Laserové technologie jsou:

- vysoce progresivní a produktivní
- instrumentačně náročné
- drahé
- určené pro velkosériovou výrobu (kromě dělení)